

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 51 0 Rs 218393 24 Rsž
Novi Travnik, 24.12.2024. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija: Denis Trifković, predsjednik vijeća, Aida Pezer-Alić i Senad Begović, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja F. M. iz T., koga zastupa Advokatsko društvo „Petrušić & CO“ d.o.o. Zenica, Masarykova broj 37, Zenica, protiv tuženog RUDNIK MRKOG UGLJA “ABID LOLIĆ” d.o.o. Travnik – Nova Bila, ulica Bila Dolac b.b, radi isplate potraživanja iz radnog odnosa, v.s. 37.323,64 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Travniku broj: 51 0 Rs 218393 23 Rs od 18.6.2024. godina, na sjednici vijeća održanoj dana 24.12.2024. godine donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tuženog se odbija kao neosnovana i presuda Općinskog suda u Travniku broj: 51 0 Rs 218393 23 Rs od 18.6.2024. godina potvrđuje.

Obrazloženje

Pobijanom presudom obavezan je tuženi da za period od 03.04.2014. godine do 31.08.2019. godine, za period od 01.02.2020 do 31.08.2020 godine i za period od 01.03.2021 do 17.01.2022 godine, na depozitni račun Budžeta F BiH izvrši uplatu dospjelih neuplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u korist tužitelja u iznosu od 37.323,64 KM, uz naknadu troškova postupka u iznosu od 4.701,30 KM, a sve u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude

Protiv ove presude žalbu je blagovremeno izjavio tuženi iz svih žalbenih razloga propisanih članom 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku. U bitnom navodi da je u utuženom periodu djelimično izmirivao obavezu uplate doprinosa, da je prema Zakonu o finansijskoj konsolidaciji, Vlada Federacije BiH preuzela tu obavezu koju nije izvršila zbog čega je došlo do kašnjenja, da prvostepeni sud nije cijenio dokaze tuženog, prije svega Sporazum o izmirenju obaveza za period od 01.01.2023. godine do 31.12.2028. godine, da je zaključkom Parlamenta Federacije BiH produžen sporazum kojim su Vlada Federacije i Elektroprivreda BiH utvrdili finansijski plan i program uplate 430.000.000,00 KM za uplatu doprinosa radi uvezivanja radnog staža i ostvarivanja prava na penziju, zbog čega je tužbom trebalo obuhvatiti i Vladu Federacije BiH i Javno preduzeće Elektroprivredu BiH iz kojih razloga ističe prigovor pasivne legitimacije. Prvostepeni sud također, pogrešno i neosnovano se poziva na Zakon o doprinosima ne navodeći koji je to zakon, dok ukoliko se radi o Zakonu o doprinosima Federacije BiH, sud zanemaruje činjenicu da je Ustavni sud Federacije BiH donio Odluku kojom su određeni članovi zakona u suprotnosti Ustavom Federacije BiH, kao i da Pravilnik o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, a prema kojim se vrši obračun i uplata doprinosa je u suprotnosti sa i uplate doprinosa, a prema kojem se vrši obračun i uplata doprinosa je u suprotnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, gdje je Ustavni sud dao nalog Parlamentu Federacije (uskladi odredbe Zakona sa Ustavom Federacije BiH. (Presuda broj: U-

22/21 od 21.03.2023 godine). Uzimajući u obzir ovakav stav i odluku Ustavnog suda Federacije BiH, smatramo da prvostepeni sud nije mogao donijeti presudu kojom je obaveza tuženog na uplatu dospelih a neuplaćenih doprinosa po osnovu PIO/MIO za tuženog, obzirom da Zakon na osnovu kojeg je nastala obaveza, kao i Pravilnik o načinu obračunavanja i uplate doprinosa nisu u skladu sa Ustavom Federacije i isti moraju biti usklađeni, što do sada nije učinjeno. Oспорava i troškove postupka navodeći da su nagrade za preduzete radnje po punomoćniku određene u visini većoj od prosječnih mjesečnih neto plata, ali i da je sud pogrešno sabrao predmetne troškove. Predlaže ovom sudu da preinači pobijanu presudu i odbije tužbeni zahtjev kao neosnovan ili presudu ukine i predmet vrati na ponovni postupak i odluku.

Odgovor na žalbu nije dostavljen.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15-u daljem dijelu teksta: ZPP), ovaj sud je zaključio:

Žalba je neosnovana.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja prvostepenog suda proizilazi da tužitelj u periodu od 03.04.2014. godine do 31.08.2019. godine, od 01.02.2020 do 31.08.2020 godine i od 01.03.2021 do 17.01.2022 godine bio zaposlenik kod tuženog. Provedenim vještačenjem po vještaku ekonomske struke Kolašinac Kenanu je utvrđeno da je tuženi u obavezi da na ime neuplaćenih doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje u korist tužitelja uplati Federalnom zavodu PIO/MIO Kantonalna administrativna služba Travnik za period od 03.04.2014. godine do 31.08.2019. godine, od 01.02.2020 do 31.08.2020 godine i od 01.03.2021 do 17.01.2022 godine ukupan iznos od 37.323,64 KM. Na prednji nalaz i mišljenje vještaka stranke nisu imale pitanja niti primjedbi i isti je prihvaćen od strane prvostepenog suda kao stručan i pravilan.

Članom 191. stav 4. ZPP i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, propisani su standardi za obrazloženje sudskih odluka, pa je, po nalaženju ovog suda, pobijana presuda činjenično i pravno obrazložena prema utvrđenim standardima.

Žalbeni prigovor tuženog o povredi člana 8. ZPP, odnosno o povredi obaveze prvostepenog suda da sve dokaze koji su provedeni cijeni pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi je neosnovan, uključujući i zaključene Sporazume, te je u tom pravcu u skladu sa čl. 191. stav 4. ZPP dato valjano obrazloženje.

Pravilnom ocjenom provedenih dokaza, na način propisan članovima 8. i 123. stav 2. Zakona o parničnom postupku, a prije svega nalaza i mišljenja vještaka, prvostepeni sud je utvrdio da tuženi kao obvezanik uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje prema odredbama člana 11. Zakona o doprinosima Federaciji BiH („Službene novine F BiH“, broj 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/05, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21), u utuženom periodu za tužitelja nije isplatio doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 37.323,64 KM.

Realizacija Sporazuma na kojeg se poziva tuženi ne utiče na pravo tužitelja da mu tuženi, kao poslodavac, izmiri obaveze po osnovu uplate doprinosa, jer od toga zavisi njegovo pravo na ostvarivanje starosne penzije. Obaveza plaćanja doprinosa je zasnovana na Zakonu o doprinosima i to članu 4. tačka 2. kojim je u relevantnom dijelu određeno da se doprinosi obračunavaju i plaćaju na isplaćena lična primanja na teret poslodavca, te da je obavezanik doprinosa pravna osoba koje zapošljava radnika, koji se na temelju čl. 11. tog Zakona obračunavaju pri obračunu plaće, a uplatu doprinosa za obveznike doprinosa iz člana 4. stav 2. Zakona vrši isplatilac plaće i drugih ličnih primanja-rezident Federacije prilikom svake isplate.

Dakle, riječ je zakonskoj obavezi koja nastaje povodom radnog odnosa i pravu zaposlenika da u slučaju neizvršavanja obaveza iz Zakona o doprinosima, koji se odnose na obavezu obračuna i uplatu doprinosa, zaštitu svojih prava zatraži pred sudom sa tužbenim zahtjevom usmjerenim upravo prema obvezniku doprinosa tj. njegovom poslodavcu, a ne trećim licima sa kojim je poslodavac eventualno zaključio sporazum koji ima za predmet njihovo potencijalno plaćanje. Zaposlenik na temelju naprijed citiranih odredbi Zakona o doprinosima ima pravo da svoj zahtjev za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u njegovu korist usmjeri prema poslodavcu, tj. tuženom sa kojim je zaključio ugovor o radu na osnovu kojeg je nastao radni odnos povodom kojeg za tuženog, na temelju Zakona o doprinosima nastaju određene obaveze, među kojima je i obračun i uplata doprinosa, što tužbeni zahtjev ne može činiti neosnovanim ni u situaciji da je obaveza na temelju sporazuma zaključenim sa trećim licem doista i prenesena na treće lice, za čije postojanje zaposlenik ne mora da zna.

Stoga, neosnovani su i žalbeni navodi da su kao tuženi trebali biti obuhvaćeni i Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d. i Vlada Federacije BiH, te da tuženi nije pasivno legitimisan, jer su isti prigovori zasnovani na sadržaju sporazuma iz kojeg proizilazi da JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo na temelju Sporazuma zaključenim sa Samostalnim sindikatom radnika rudnika FBiH obavezala da će od Vlade FBiH najkasnije do 3.12.2021.godine zatražiti saglasnost za povećanje cijene uglja za 20% , koja sredstva će se koristiti za izmirenje zaostalih obaveza rudnika u sastavu Koncerna EP BiH, te nakon toga uraditi plan i program uvezivanja radnog staža svim radnicima u rudnicima u sastavu Koncerna, koji će se provoditi od 1.3.2023.godine do 31.12.2028.godine, nakon čijeg zaključenja je zaključkom Parlamenta Federacije BiH produžen sporazum kojim su Vlada Federacije i Elektroprivreda BiH utvrdili finansijski plan i program uplate 430.000.000,00 KM za uplatu doprinosa radi uvezivanja radnog staža i ostvarivanja prava na penziju.

Iz naprijed citiranih odredbi Zakona o doprinosima proizilazi da je tužitelj aktivno legitimisan da od tuženog, kao obveznika doprinosa, potražuje njihovu uplatu i da je tuženi, kao obavezanik bio dužan da u utuženom periodu nadležnom fondu, a u korist tužitelja izvrši uplatu doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje, odnosno da je pasivno legitimisan. Aktivna legitimacija tužitelja proizilazi i iz člana 114. Zakona o radu F BiH („Službene novine F BiH“, broj: 26/16, 89/18 i 23/20-Odluka US), koji propisuje zaštitu prava iz radnog odnosa pred poslodavcem i u sudskom postupku. Navedena odredba daje zaposleniku pravo na podnošenje tužbe u slučaju povrede bilo kojeg prava iz radnog odnosa ne ograničavajući ta prava na novčana potraživanja kao što su npr. plata, naknada za godišnji odmor i td. Budući da odredba čl. 114. Zakona o radu uopšteno propisuje povredu prava iz radnog odnosa,

koje pravo u smislu naprijed citiranih odredbi Zakona o doprinosima, ali i Zakona o pio/mio su i prava na doprinose, neosnovan je prigovor tuženog da tužitelj nije aktivno legitimisan da zahtjeva naplatu doprinosa.

Nadalje, Ustavni sud BiH u svojoj odluci broj AP-311/04 od 22. aprila 2005. godine, koja je objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj 70/05, naveo da zaključenjem ugovora o radu nastaje obavezno-pravni odnos između poslodavca i zaposlenika, kojim, između ostalog, za poslodavca nastaje obaveza uplate doprinosa za penzijsko osiguranje, te je iznio svoj stav prema kojem su zaposlenici aktivno legitimisani da traže od redovnih sudova da obavežu poslodavca na uplatu doprinosa iz radnog odnosa.

Neosnovano je pozivanje tuženog na odluku Ustavnog suda Federacije BiH broj U-22/21 kojom je u stavu 1 utvrđeno da član 7. st. 2. i 3. Zakona o doprinosima ("Službene novine Federacije BiH", br.: 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19, 4/21 i 6/23) i član 4. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa ("Službene novine Federacije BiH", br.: 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18, 12/21, 6/22 i 19/23) nisu u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, dok je u stavu 2 Odluke navedeno da se nalaže Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine da u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja ove presude u "Službenim novinama Federacije BiH" uskladi odredbe Zakona iz tačke 1. izreke ove presude sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, do kada se odredbe Zakona i Pravilnika iz tačke 1. ove presude mogu primjenjivati. Naime, navedena odluka Ustavnog suda objavljena u Službenom listu F BiH broj 28/23 od 19.04.2023. godine, a presuda u ovom predmetu je donesena 18.6.2024 godine, te se prvostepeni sud u takvoj situaciji pravilno mogao u svojoj odluci pozvati na relevantne odredbe Zakona o doprinosima, a ovo pogotovo kada se ima u vidu da se period uplate doprinosa odnosi na period do 17.1.2022. godine.

Prema principu vremenskog važenja zakona, na pravne odnose primjenjuju se propisi koji su bili na snazi u vrijeme njihovog nastanka. Naime, načelo pravne sigurnosti je jedno od temeljnih načela koja su dio šireg načela vladavine prava. Svako mora biti siguran u svoju pravnu poziciju, a to znači da se na konkretan spor trebaju primijeniti oni propisi koji su bili poznati i na snazi u vrijeme nastanka spornog materijalno-pravnog odnosa. Također, kako se pravno načelo legitimnih očekivanja odnosi na neriješene pravne situacije i postupke u toku, to promjena propisa ne bi trebala isključiti primjenu propisa koji su vrijedili u trenutku nastanka konkretnog potraživanja. Iako Ustav BiH i Ustav Federacije BiH ne sadrže odredbe o zabrani retroaktivnog djelovanja zakona i drugih propisa, pravno načelo zabrane retroaktivnog djelovanja propisa dio je pravnih načela stečenih prava i legitimnih očekivanja. Povratnim djelovanjem propisa ne smiju se vrijeđati ni načelo legitimnih očekivanja niti načelo stečenih prava.

Na kraju, pobijana presuda je zasnovana na pravilnoj primjeni člana 4. stav 1. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“ broj („Službene novine Federacije BiH“ broj 26/16 i 89/18) i člana 4. stav 2. i člana 11. Zakona o doprinosima u Federaciji BiH, zbog čega Sporazum i zaključak na koje se poziva tuženi ne mogu biti osnov za oslobađanje obaveze tuženog, kao poslodavca, za plaćanja doprinosa.

Neosnovano se žalbom osporava odluka o troškovima postupka koja je donesena na osnovu člana 386. stav 1., 387., 396. stav 2. i 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku, odredbi važeće Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/04), a u vezi sa članom 31. stav 5. Zakona o advokaturi Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 40/02, 18/05 i 42/11) i članom 1. Zakona o izmjeni i dopuni zakona o advokaturi FBiH kojim je propisano da nagrada advokatima za pruženu pravnu pomoć stranci na sudu ili pred drugim organima u toku jedne rasprave ili jedne poduzete pravne radnje (pismena) u parničnom i vanparničnom postupku, krivičnom postupku, postupku stečaja i likvidacije, zemljišno-knjižnom postupku, upravnom postupku, upravnom sporu, izvršnom postupku, postupku za upis u registar društva, postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine, odnosno svim drugim radnjama koje poduzima advokat pružajući pravnu pomoć stranci, ne može prelaziti jednomjesečni prosječni lični dohodak u Federaciji Bosne i Hercegovine, na koji način je punomoćnik tužitelja i opredijelio troškovnik tražeći na ime nagrade za sastav tužbe podnesene sudu 21.11.2023.godine iznos od 1.260,00 KM što odgovara visini posljednje objavljene plaće za mjesec septembar 2023.godine, iznose od 1.315,00 KM na ime nagrade za zastupanje na pripremnom ročištu održanom u martu 2024.godine koji odgovara iznosu posljednje objavljene mjesečne plaće za februar 2024.godine, potražujući taj iznos i na ime nagrade za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu održanom u maju 2024.godine iako je prosječna plaća iznosila 1.384,00 KM.

Kako ne stoje ni ostali žalbeni razlozi koje ovaj sud nije cijenio iz razloga propisanih članom 231. ZPP, a niti razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, u skladu sa članom 226. ZPP, to je valjalo žalbu tuženog odbiti kao neosnovanu i prvostepenu presudu potvrditi.

Predsjednik vijeća

Denis Trifković